

CUPRINS

Cuvânt înainte	5
Avant-propos	13

PARTEA I SENSUL EVOLUȚIEI RĂSPUNDERII JURIDICE

TITLUL I	
TENDINȚE ÎN ABORDAREA TEORETICĂ	
A RĂSPUNDERII JURIDICE	19

Capitolul I	
Conceptul răspunderii juridice	19
<i>Secțiunea 1</i>	
<i>Etimologia și genealogia termenului răspundere</i>	19
<i>Secțiunea 2</i>	
<i>Răspundere socială – responsabilitate</i>	24
§1. Răspunderea socială	24
§2. Răspunderea în relație cu responsabilitatea	28
A. Responsabilitatea	28
B. Răspundere socială – responsabilitate	35
C. Sensul responsabilității ca principiu al dreptului	40
D. Responsabilitate și conștiință	43
<i>Secțiunea 3</i>	
<i>Răspunderea în raport cu valoarea</i>	45
§1. Considerații generale	45
§2. Cultură, civilizație, valoare	48
§3. Relația dintre normă și valoare	59
<i>Secțiunea 4</i>	
<i>Răspunderea juridică formă a răspunderii sociale.</i>	
<i>Noțiunea răspunderii juridice</i>	63
§1. Considerații generale	63
§2. Noțiunea de răspundere juridică	65

Capitolul II**Răspunderea civilă și răspunderea penală, forme ale răspunderii juridice 72***Secțiunea 1**Scurte considerații introductive 72**Secțiunea 2**Răspunderea civilă 73*

§1. Noțiune 73

§2. Principii și funcții 78

§3. Răspunderea civilă delictuală..... 81

*Secțiunea 3**Răspunderea penală 85*

§1. Noțiune 85

§2. Particularități referitoare la obiectul raportului de răspundere penală..... 91

§3. Principiile răspunderii penale..... 92

A. Principiul legalității răspunderii penale 93

B. Principiul personalității răspunderii penale sau principiul răspunderii penale personale 94

C. Principiul unicității răspunderii penale – *non bis in idem* 95

D. Celeritatea răspunderii penale..... 95

E. Principiul inevitabilității răspunderii penale 96

F. Principiul individualizării răspunderii penale 96

G. Principiul prescriptibilității răspunderii penale 97

TITLUL II**DISTINCȚIA DINTRE RĂSPUNDEREA CIVILĂ DELICTUALĂ ȘI RĂSPUNDEREA PENALĂ DIN PERSPECTIVĂ ISTORICĂ 99****Capitolul I****Apariția și evoluția istorică a noțiunilor răspunderii civile delictuale și a răspunderii penale. Raporturile între cele două forme de răspundere 99***Secțiunea 1**Evoluția ideii de „răspundere” până în secolul al XVIII-lea..... 102*

§1. Răspunderea în Epoca Străveche și în Antichitate	102
A. Epoca primitivă	102
B. Antichitatea.....	110
C. Dreptul roman.....	117
§2. Tendințele evoluției conceptului de răspundere juridică între secolele V-XVIII.....	129
A. Aspecte specifice privind evoluția răspunderii civile delictuale	135
B. Aspecte specifice privind evoluția răspunderii penale	143
C. Privire generală asupra răspunderii juridice pe teritoriul Țărilor Române	154
<i>Secțiunea 2</i>	
<i>Răspunderea juridică delictuală și răspunderea penală în secolele al XIX-lea și al XX-lea.....</i>	
§1. Secolul XIX. Codificările.....	159
A. Consacrarea principiului răspunderii pentru culpă în dreptul civil	161
B. În dreptul penal.....	164
§2. Răspunderea civilă delictuală și răspunderea penală în prima jumătate a secolului al XIX-lea în dreptul intern. Adoptarea codurilor.....	166
§3. Evoluția răspunderii juridice în a doua jumătate a sec. XIX și în sec. XX. Declinul răspunderii delictuale fundamentată pe culpă. Tendința de obiectivare a răspunderii civile delictuale. Revoluția răspunderii civile delictuale.....	171
A. Teoria riscului	174
B. Teoria garanției.....	181
C. Sistemul asigurărilor de răspundere.....	183

Capitolul II

Sensurile evoluției răspunderii juridice în prezent.

Criza răspunderii tradiționale	186
---	------------

Secțiunea 1

<i>Răspunderea civilă delictuală</i>	<i>186</i>
§1. Principiul precauției	188
§2. Tendința de unificare a legislației la nivel european	193

§3. Principii de drept european ale răspunderii civile delictuale ..	195
§4. Răspunderea civilă delictuală și rolul său în apariția și evoluția drepturilor omului	196
§5. Câteva concluzii	198
<i>Secțiunea 2</i>	
<i>Sfera dreptului penal</i>	199
§1. Pozitivismul	199
§2. Sistemele apărării sociale	202
§3. Teoriile moderne	203

PARTEA a II-a

PRIVIRE SPECIALĂ ASUPRA RELAȚIEI DINTRE RĂSPUNDEREA CIVILĂ DELICTUALĂ ȘI RĂSPUNDEREA PENALĂ

TITLUL I	
CONDIȚIILE RĂSPUNDERII JURIDICE	209

Capitolul I	
Răspunderea civilă delictuală și răspunderea penală – comparație preliminară	215
<i>Secțiunea 1</i>	
<i>Relație la nivel general</i>	218
<i>Secțiunea 2</i>	
<i>Accente la nivel de principii</i>	234

Capitolul II	
Răspunderea pentru fapta proprie	249
<i>Secțiunea 1</i>	
<i>Conduita ilicită</i>	249
§1. Conduita ilicită din perspectiva teoriei generale a dreptului ..	249
§2. Valențele ilicitului civil	254
§3. Illicitul penal	259
§4. Sinteză, distincții și calificare cumulativă	264
<i>Secțiunea 2</i>	
<i>Rezultatul socialmente dăunător, prejudiciul, urmarea</i>	267

§1. Privire generală.....	267
§2. Răspunderea civilă delictuală în relație cu prejudiciul.....	272
A. Prejudiciile reparabile	277
B. Prejudiciul prin ricoșeu	287
§3. Răspunderea penală și rezultatul, urmarea socialmente periculoasă, urmarea imediată.....	289
A. Concepții privind urmarea infracțiunii	293
B. Consecințe	296
<i>Secțiunea 3</i>	
<i>Raportul de cauzalitate.</i>	
<i>Condiție obiectivă a răspunderii juridice.</i>	298
§1. Abordare generală	298
§2. Raportul de cauzalitate – sisteme doctrinare	306
A. Teoria echivalenței condițiilor	306
B. Teoria cauzei proxime.....	308
C. Teoria cauzalității adecvate.....	309
D. Teoria indivizibilității cauzei și condițiilor	311
§3. Poziția jurisprudenței.....	314
<i>Secțiunea 4</i>	
<i>Vinovăția</i>	320
§1. Considerații la nivel general. Vinovăția civilă. Vinovăția penală.....	320
§2. Răspunderea pentru vinovăție. Formele vinovăției.	338
A. Intenția.....	339
B. Culpă.....	340
§3. Capacitatea delictuală. Vinovăția. Discernământul.....	343
A. În dreptul civil	344
B. În dreptul penal.....	348
§4. Vinovăția prezumată	351
<i>Secțiunea 5</i>	
<i>Scurte aprecieri cu privire la răspunderea persoanei juridice pentru fapta proprie</i>	
§1. În dreptul civil	354
§2. Răspunderea penală a persoanei juridice.....	356

Capitolul III**Răspunderea civilă delictuală obiectivă în Codul civil.....359***Secțiunea 1**Răspunderea pentru fapta lucrului.....360*

§1. Domeniu de aplicare. Lucrurile pentru care operează răspunderea.....361

A. Răspunderea pentru lucruri în general.....361

B. Răspunderea pentru fapta animalului362

C. Răspunderea pentru ruina edificiului.....363

§2. Persoanele răspunzătoare pentru prejudiciile cauzate în condițiile art. 1000 alin. 1, art. 1001 și art. 1002 Cod civil.....364

§3. Antrenarea răspunderii obiective pentru fapta lucrului.....365

*Secțiunea 2**Răspunderea comitentului pentru fapta prepusului.**Răspundere civilă obiectivă.....368*

§1. Fundament. Scurte considerații.....369

§2. Condiții371

Capitolul IV**Răspunderea pentru fapta altuia375***Secțiunea 1**Răspunderea părinților pentru prejudiciile**cauzate de copii lor minori376*

§1. Fundamentarea răspunderii părinților.....377

§2. Condițiile răspunderii părinților.....379

*Secțiunea 2**Răspunderea institutorilor și artizanilor pentru prejudiciul**cauzat de elevii și ucenicii lor382*

§1. Fundamentare383

§2. Condiții384

Capitolul V**Răspunderea plurală381***Secțiunea 1**Răspunderea plurală în dreptul civil.....386*

Secțiunea 2

<i>Răspunderea plurală în dreptul penal</i>	<i>388</i>
---	------------

TITLUL II**CALIFICARE CUMULATIVĂ. CONSECINȚE**

ÎN PLAN PROCEDURAL	393
---------------------------------	------------

Capitolul I

Acțiunea civilă. Acțiunea penală	396
---	------------

Secțiunea 1

<i>Abordare generală</i>	<i>397</i>
--------------------------------	------------

Secțiunea 2

<i>Particularități. Modalități de stabilire</i>	<i>410</i>
---	------------

Capitolul II**Legătura între acțiunea penală și acțiunea civilă**

în răspundere delictuală	416
---------------------------------------	------------

Secțiunea 1

<i>Competența</i>	<i>421</i>
-------------------------	------------

§1. Dreptul de opțiune al victimei	421
--	-----

A. Avantajele promovării acțiunii civile alăturat acțiunii penale	427
--	-----

B. Inconveniente promovării acțiunii civile alăturat acțiunii penale	429
---	-----

§2. Limitări ale dreptului de opțiune	430
---	-----

A. Limite generale ale dreptului de opțiune	431
---	-----

B. Limite speciale ale dreptului de opțiune	439
---	-----

Secțiunea 2

<i>Soluționarea acțiunii civile</i>	<i>440</i>
---	------------

§1. Acțiune civilă soluționată odată cu acțiune penală, de instanța penală	440
---	-----

§2. Acțiunea civilă soluționată de instanța civilă.	
---	--

Principiul autorității de lucru judecat. Autoritatea de lucru judecat a hotărârii penale definitive în fața instanței civile sesizată cu judecata acțiunii civile	442
---	-----

*Secțiunea 3**Prescripția. Răspunderea civilă delictuală și răspunderea penală,
de la solidaritatea prescripțiilor acțiunii civile și acțiunii penale**la autonomia lor.....451*

§1. Solidaritatea prescripției acțiunii civile și acțiunii penale.....455

§2. Autonomia prescripțiilor457

Concluzii463**Bibliografie476**